Про облік осіб, які переміщуються
із зони АТО та тимчасово окупованих територій

Віра Козіна, шеф-редактор

08.10.14 р. набрав чинності Порядок оформлення і видачі довідки про взяття на облік особи, яка переміщується з тимчасово окупованої території України або району проведення антитерористичної операції[1], затверджений постановою КМУ від 01.10.14 р. № 509. Стисло проаналізуємо цей документ.

Статус довідки
та порядок її одержання

Згідно з Порядком № 509 довідка вважатиметься документом, який підтверджуватиме статус особи, яка переміщується.

Хто може звернутись за довідкою? Довідки видаватимуться громадянам України, іноземцям та особам без громадянства, які постійно проживають на території України і переміщуються з тимчасово окупованої території або району проведення антитерористичної операції[2].

Звернутися із заявою про взяття на облік можуть:

№	Якщо довідка потрібна:	Спосіб звернення
1	Повнолітній особі, яка переміщується	Людина звертається за довідкою особисто або через свого законного представника
2	Неповнолітній дитині, яка переміщується без батьків або дорослих членів сім'ї	Заяву подає опікун, піклувальник або законний представник

Окрема довідка на неповнолітніх дітей, які переміщуються разом з батьками, опікунами чи піклувальниками не видається, оскільки інформація про таких дітей зазначається у довідці, виданій батькам (опікунам, піклувальникам). Тому писати окрему заяву для одержання довідки на таких дітей не потрібно.

До кого звертатись? Отримати довідку можна, звернувшись із відповідною заявою до структурного підрозділу з питань соціального захисту населення районних, районних у м. Києві держадміністрацій, виконавчих органів міських, районних у містах (у разі утворення) рад.
До речі, на сайті Мінсоцполітики у рубриці «новини» однією з перших на разі постійно висвітлюється підрубрика «ІНФОРМАЦІЯ щодо соціального забезпечення громадян України, які переміщуються з тимчасово окупованої території та районів проведення антитерористичної операції». Режим доступу до підрубрики:

http://www.mlsp.gov.ua/labour/control/uk/publish/article?art_id=163600&cat_id=107177

За цим посиланням можна знайти телефони усіх обласних установ соціального захисту населення, за якими надається додаткова інформація.

Виняток! Якщо особа, яка переміщується, розміщується регіональним штабом з питань, пов'язаних із соціальним забезпеченням громадян України, які переміщуються з тимчасово окупованої території та районів проведення АТО, заява про взяття на облік подається посадовій особі уповноваженого органу, залученій в установленому порядку до участі в роботі регіонального штабу.

Виняток № 2! Житлово-експлуатаційні організації та виконкоми сільських та селищних рад (у сільських радах, де не створені виконавчі органи – голова ради одноособово) мають визначити у себе уповноважених осіб, які будуть відповідати за приймання заяв та видачу довідок. Перелік цих уповноважених має бути погоджений із відповідними підрозділами з питань соціального захисту та оприлюднений належним чином.

Після цього Особи, які переміщуються, можуть звертатись із заявами про одержання довідки про взяття на облік до уповноважених працівників житлово-експлуатаційних організацій та сільських (селищних) рад у місцях свого тимчасового проживання.

Уповноважені особи ЖЕО та сільрад зобов’язані приймати ці заяви та видавати на їх підставі довідки про взяття на облік.

---

[1] Далі за текстом – Порядок № 509.
[2] Далі за текстом – Особа, яка переміщується.

За наслідками своєї роботи уповноважені особи зобов'язані щотижня подавати звіт у структурний підрозділ з питань соціального захисту відповідної держадміністрації чи виконавчого органу міської (районної у місті) ради.

Заява

Форму заяви про взяття на облік затверджує Мінсоцполітики (на сьогодні ще не опублікована).

Водночас у п. 3 Порядку № 509 визначений чималий перелік інформації, яка має бути відображена у цій заяві.

Зокрема, заява про взяття на облік повинна містити таку інформацію про заявника:

1	прізвище, ім'я та по батькові
2	громадянство (підданство)
3	дата та місце народження
4	стать
5	відомості про склад сім'ї, у тому числі про неповнолітніх осіб, які прибули разом із заявником
6	відомості про зареєстроване та фактичне місце перебування
7	адреса, за якою з особою може здійснюватися офіційне листування або вручення офіційної кореспонденції, та контактний номер телефону
8	реєстраційний номер облікової картки платника податків за наявності інформації (крім фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовилися від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та повідомили про це відповідному органу Державної фіскальної служби і мають відмітку в паспорті або які не є громадянами України)
9	обставини, що спричинили переміщення з тимчасово окупованої території України та району проведення антитерористичної операції
10	наявність у будь-кого із членів сім'ї у володінні житлового приміщення, розташованого в регіонах інших, ніж тимчасово окупована територія України та райони проведення антитерористичної операції
11	відомості про місце роботи та час, з якого особа там працює
12	відомості про житлові, соціальні, медичні, освітні та інші потреби

Чомусь у порядку № 509 передбачили, що заявник має давати згоду на обробку, використання, зберігання його персональних даних та персональних даних неповнолітніх осіб, які переміщуються разом з ним, відповідно до Закону України "Про захист персональних даних". На практиці надання такої згоди лякає людей, бо вони не до кінця розуміють, навіщо вона потрібна. Доведеться пояснювати людям, що без надання цієї згоди, їх заяви не можуть оброблятися. Доцільно у формі згоди вказати, що інформація про персональні дані осіб, які переміщуються, може передаватися до агенцій ООН та Міжнародного Комітету Червоного Хреста. Така умова передбачена Порядком № 509, а відповідно на це має бути згода суб'єкта персональних даних.

Як вже зазначалося, заява подається особисто – або заявником, або законним представником (опікуном, піклувальником).

Особа заявника, який звертається за довідкою, має бути підтверджена. Тому:

Якщо заява подається особисто	**Заявником пред'являється**
громадянином України	паспорт громадянина України або інший документ, що посвідчує особу
іноземцем або особою без громадянства	паспортний документ, посвідку на постійне проживання або інший документ, що посвідчує особу

У випадку втрати або викрадення документів, що посвідчують особу, особа, яка переміщується, повідомляє про це територіальним підрозділам ДМС за місцем перебування. Такій особі в одноденний строк видають тимчасове посвідчення, що підтверджує особу громадянина України, іноземця або особу без громадянства.

Якщо заява подається законним представником особи, яка переміщується, заявником пред'являється	
1	документ, що посвідчує особу законного представника
2	документ, що підтверджує повноваження особи як законного представника, крім випадків, коли законними представниками є батьки (усиновлювачі)

Нас пофотографували! Абзацом 2 п. 5 Порядку № 509 передбачено, що для ідентифікації в зазначеній базі даних може міститися фотографічне зображення особи, яка переміщується. Тож заявника, який звернувся за довідкою, можуть на цілком законних підставах сфотографувати у підрозділі, до якого він звернувся за одержанням довідки.

Довідка

У день подання заяви безоплатно видається довідка за формою, наведеною у додатку, яка роздруковується на папері формату А4 і підписується посадовою особою уповноваженого органу та скріплюється печаткою відповідного уповноваженого органу.

Відомості про неповнолітніх осіб, які переміщуються разом з батьками або членами сім'ї, зазначаються у довідці одного із заявників.

Згідно з п. 7 Порядку № 509 під час видачі довідки посадова особа уповноваженого органу інформує особу, яка переміщується і береться на облік, про можливості розв'язання проблем, пов'язаних із соціальним захистом, зокрема відновлення соціальних виплат, про необхідність відкриття рахунка в уповноваженому банку у разі набуття права на грошову допомогу, надає інформацію про місцезнаходження місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування.

Відмова у видачі довідки

Пункт 8 порядку № 509 передбачає усього два випадки, коли може бути відмовлено у видачі довідки:

1	відсутні обставини, що спричинили переміщення особи з тимчасово окупованої території України та районів проведення антитерористичної операції
2	втрачено або викрадено документи, що посвідчують особу, яка переміщується, та підтверджують громадянство України, до їх відновлення

Однак, навіть у випадку відмови у видачі довідки, заявник має вийти від уповноваженого чиновника із папірцем у руці. Особам, яким відмовили у одержанні довідки, у обов’язковому порядку має бути **письмово** повідомлено про підстави відмови.

А якщо переїхав у інше місце
чи загубив (зіпсував) довідку?

У разі зміни місця тимчасового перебування заявник звертається за видачею довідки до іншого уповноваженого органу, а раніше видана довідка вилучається, про що вносяться відповідні зміни до Єдиної інформаційної бази даних про взятих на облік осіб, які переміщуються з тимчасово окупованої території України та районів проведення антитерористичної операції.

У разі втрати або псування довідки уповноважений орган замість неї видає **дублікат** (не виписує нову, а роздруковує той самий примірник довідки, що видавав раніше, але вже із позначкою «дублікат») на підставі заяви особи, якій видавалася довідка. У журналі обліку, відповідно, буде позначено, що видана не довідка, а її дублікат.

Облік виданих довідок

Мінсоцполітики має створити Єдину інформаційну базу даних про взятих на облік осіб, які переміщуються з тимчасово окупованої території України та районів проведення АТО. Час створення бази Урядом не визначений, тому залишається лише сподіватись, що такий реєстр все ж з’явиться найближчим часом, що дозволить уникнути дублювання інформації та плутанини.

Виходячи з логіки, визначеної Порядком № 509, доступ до цієї бази даних повинен бути у кожного органу, уповноваженого на видання довідок, або принаймні у структурних підрозділів з питань соціального захисту населення районних, районних у м. Києві держадміністрацій, виконавчих органів міських, районних у містах (у разі утворення) рад та регіональних штабів з питань, пов'язаних із соціальним забезпеченням громадян України, які переміщуються з тимчасово окупованої території та районів проведення АТО.

Коли ця система запрацює – покаже час. Сподіваємося, що найближчим часом.

Поки що чекаємо від Мінсоцполітики порядку здійснення обміну інформацією між уповноваженими органами та територіальними підрозділами ДМС, ДФС, регіональними штабами, центрами зайнятості державної служби зайнятості, органами Пенсійного фонду України та іншими заінтересованими органами виконавчої влади. Знову ж таки, сподіваємося, що він побачить світ найближчими днями.

Окрім закріплення інформації у електронній базі даних, кожний уповноважений на видачу довідок орган має вести журнал обліку виданих довідок.

На завершення

Звісно, навіть після набрання чинності Порядку № 509, залишаються запитання. Наскільки швидко вони будуть вирішені, буде залежати фактично від кожного з нас. Просимо тих, хто стикатиметься із питанням одержання довідок, ділитися власним досвідом та проблемами, які виникають при одержанні довідок.

Інформація, яку ми з вами накопичимо та проаналізуємо, може реально допомогти тим нашим співгромадянам, які на разі опинилися у дуже непростих життєвих умовах.

Писати (дзвонити) можна на адресу (за телефонами) Секретаріату НААУ або редакції «Вісника НААУ». Не залишайтеся байдужими!